

Rapport Nr. 0603

Archeologienota

Lier, Ziekenhuissite modulair gebouw en
stookplaats
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vooronderzoek	2
2.3	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	3
3	Programma van maatregelen	4

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2020-1339
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021A102
locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Lier
	Straat	Mechelsestraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Lier
	Afdeling	1
	Sectie	K
	Percelen	516S, 516M, 529N, 567C3, 567V2, 567B3 en 566X
Coördinaten	Noordoost	X: 163785,03209 Y: 202510,41584
	Noordwest	X: 163665,90093 Y: 202660,09378
	Zuidoost	X: 163750,28427 Y: 202413,75637
	Zuidwest	X: 163612,52434 Y: 202346,79396
Oppervlakte plangebied		Ca. 46.077 m²
Oppervlakte bodemingreep modulair gebouw		Ca. 1210 m² Effectieve bodemingreep modulair gebouw: ca. 100 m²
Oppervlakte bodemingreep stookruimte		Ca. 168 m² Effectieve bodemingreep stookplaats: ca. 120 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langsheen de Mechelsestraat te Lier. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

2.2 Resultaten vooronderzoek

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 4.9 en 10.5 m + TAW. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de Grote en Kleine Nete die samenvloeien in Lier. Binnen het plangebied zelf varieert de hoogte tussen 6.4 en 10.12 m + TAW. De meer noordelijke zone is hier het laagst gelegen, terwijl de huidige parking het hoogst gelegen is. Mogelijk gaat het hier om een ophoging bij het aanleggen van de parking. Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als OB en wordt grotendeels omringd door s-Phc en Ldc. s-Phc bodems zijn natte lichte zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De bouwvoor is 20-30 cm dik, bruingrijs of grijsbruin. De sterk gevlekte en verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 40 en 70 cm. Ldh is een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont.

Uit controleboringen op de bezoekersparking, uitgevoerd op 07/08/2020 bleek dat de bodem in het plangebied, ter hoogte van de groenzones, verstoord is tot een diepte van ca. 70-115 cm -mv. Er kan worden aangenomen dat dit ook het geval zal zijn voor het gehele plangebied met de bouw en afbraak van de voormalige bebouwing, huidige bebouwing en verharding. De laag bevatte onder andere baksteen en puin.

Het proefputtenonderzoek gaf eenzelfde beeld weer. Slechts twee profielen kende een weinig verstoorde bodemopbouw met name de PR3001 en PR4001 in respectievelijk werkputten 3 en 4. Hier werd in beide profielen de Bt-horizont, de harde **natuurlijke zandleemlaag aangetroffen op een diepte van circa 60 cm-mv**. Ze was te herkennen een geelgrijze kleur en voelde toch eerder als zware leem aan. In de profielen PR1001 en PR1002 werd de moederbodem aangetroffen op een diepte van circa 98 cm-mv. Ook in profiel PR7001 werd de Bt-horizont op circa 90 cm-mv aangetroffen. In de overige werkputten werd de Bt-horizont niet aangetroffen. Wel bevond zich er veel puin in de putten op dieptes tussen 130 en 190 cm-mv. Er kan worden van uit gegaan dat het archeologisch leesbaar niveau hier sterk verstoord is.

Op de topografische kaarten vanaf 1904 is op de plaats van het onderzoeksgebied van het modulair gebouw een gebouw zichtbaar. Vanaf de topografische kaart van 1969 was er ook bebouwing aanwezig binnen het onderzoeksgebied van de stookruimte. Mogelijk heeft de bouw en afbraak hiervan een verstoring met zich meegebracht.

Verder is de huidige stookplaats **onderkelderd**. De kelder is ca. 3m diep. De bouw hiervan zal ook voor een diepgaande verstoring zorgen waar de nieuwe stookplaats zal komen.

Er lopen binnen het onderzoeksgebied van het modulair gebouw nog verschillende **leidingen, zoals de wachtbuizen van medische gassen**. Deze zitten ongeveer op 1.5m diepte en hebben in het verleden een verstoring met zich meegebracht. (Fig. 3 en 4)

Voor het modulair gebouw: Tussen het hoofdgebouw (Blok D en C2) en Werkhuis OCMW (Blok W), wordt een modulair gebouw gepland. Dit complex is tijdelijk van aard en heeft als doel de capaciteit van het ziekenhuis te vergroten tijdens de werken aan het nieuwe hoofdgebouw. Dit gebouw zal niet op de vaste grond gebouwd worden, maar steunen op ca. 23 palen, die elks rusten op een paalfundering van 3 of 5 pilaren. Het gaat hier over schroefpalen met dubbele grondverdringing. Schroefpalen hebben een diameter van ongeveer 50cm, afhankelijk van de lasten die hierop komen. De paalkoppen daarop zijn zesvoudig of drievoudig en hebben een hoogte van 1m en hebben een oppervlakte van 3 of 4 m², deze zitten volledig onder de grond. Dus hoewel deze ontwikkeling binnen de grenzen van het Heilig Hart ziekenhuis een onderzoeksgebied van ca. 1210 m² heeft, is de eigenlijke bodemverstoring slechts ca. 100 m².

Voor de stookplaats: Aan de noordelijke hoek van Blok D, wordt een nieuwe stookplaats ingepland. De aanwezige stookplaats zal hiervoor gesloopt worden. In principe komt de nieuwe stookplaats op de plaats waar momenteel al een gebouw en verharding aanwezig is. Er wordt één grote stookruimte voorzien op het gelijkvloers, met verschillende ketels, pompen en buffers. De algemene funderingsplaat is ca. 30 cm dik, de fundering langs de buitenzijde zelf zal ca. 80 cm diep gaan. Verder worden de bestaande verhardingen zo veel mogelijk herbruikt voor de onderfundering van het gebouw.

Omdat het modulaire gebouw een prefab gebouw is, kan dit ook gemakkelijk gedemonteerd worden wanneer dit nodig is. De paalkoppen (bovenste deel van de fundering) kunnen er nadien afgeschoten worden, en de palen zelf zullen voor het grootste deel blijven zitten in de grond.

Gezien de beperkte oppervlakte van de werken voor beide onderzoeksgebieden, ca. 100 m² (modulair gebouw) en ca. 120m² (stookplaats), is een vervolgonderzoek niet noodzakelijk. In het geval van het modulair gebouw zal enkel de fundering uitgegraven worden. J. Verrijckt bvba adviseert de vrijgave van het plangebied.

2.3 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat de bodemingrepen te beperkt zijn om een vervolgonderzoek op uit te voeren.

Hierbij moet rekening gehouden worden dat de toekomstige werkzaamheden aan de nieuwe stookplaats slechts ca. 120m² oppervlakte hebben en het modulair gebouw slechts ca. 100m² (verdeeld over 23 palen). Verder is de huidige stookplaats ook onderkelderd tot ca. 3m² en lopen er verschillende leidingen (1.5m diep) over het terrein van het modulair gebouw. Op de topografische kaart van 1981 en orthofoto van 1971 is zichtbaar dat beide onderzoeksgebieden volledig bebouwd werden in het verleden. Omdat het potentieel op een intacte bodem klein is en de oppervlakte beperkt is, waardoor de kenniswinst minimaal is, adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

3 Programma van maatregelen

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en controleboringen kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek en controleboringen is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, zijn de geplande werkzaamheden en de dieptes van het archeologisch vlak, zoals aangetroffen bij de controleboringen. Deze beslissing steunt op onderstaande redenering:

Modulair gebouw:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er is niet afdoende bewijs dat er een archeologische site aanwezig is binnen het terrein.
- Voldoende info versturende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Het gebouw zal niet op de vaste grond gebouwd worden, maar steunen op ca. 23 palen, die elks rusten op een paalfundering van 3 of 5 pilaren. Het gaat hier over schroefpalen met dubbele grondverdringing. Schroefpalen hebben een diameter van ongeveer 50cm, afhankelijk van de lasten die hierop komen. De paalkoppen daarop zijn zesvoudig of drievoudig en hebben een hoogte van 1m, deze zitten volledig onder de grond. Dus hoewel deze ontwikkeling binnen de grenzen van het Heilig Hart ziekenhuis een onderzoeksgebied van ca. 1210 m² heeft, is de eigenlijke bodemverstoring slechts ca. 100 m². Door de beperkte bodemingreep lijkt het dus niet opportuun om verder onderzoek uit te voeren op het terrein.

Er lopen binnen het onderzoeksgebied nog verschillende leidingen, zoals de wachtbuizen van medische gassen. Deze zitten ongeveer op 1.5m diepte en hebben in het verleden een verstoring met zich meegebracht.

Verder blijkt uit kaartmateriaal dat er bebouwing aanwezig was binnen het onderzoeksgebied tussen 1904 en 1979. Mogelijk heeft de bouw en sloop hiervan een verstoring van de ondergrond meegebracht.

Stookplaats:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er is niet afdoende bewijs dat er een archeologische site aanwezig is binnen het terrein.
- Voldoende info versturende impact van de geplande werkzaamheden op eventuele archeologische sites: Het gebouw zal voornamelijk gelegen zijn op de plaats van de huidige stookplaats en verharding. De huidige stookplaats is ca. 55m² en is deels onderkelderd (ca. 2.95m diep). Het geplande gebouw is ca. 120m² groot. Dit nieuwe gebouw zal niet dieper gaan dan het huidige gebouw. Een groot deel van het plangebied is dus reeds diepgaand verstoord door de bouw van het huidige stookplaats. Verder blijkt uit de orthofoto van 1971 en topografische kaart van 1981 dat er op deze plek voordien ook een gebouw aanwezig

was. Omdat het onderzoeksgebied slechts een kleine oppervlakte heeft en de bodem grotendeels in het verleden werd verstoord, wordt er geen verder onderzoek geadviseerd.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.